

Metodologija promjene kamatnih stopa i naknada u poslovanju s građanima

1. OPĆE ODREDBE

Sektori Banke (Poslovanje s građanstvom, Riznica, Potpora poslovanju s klijentima), ovlašteni su donijeti posebnu Odluku o promjenjivosti kamata i naknada u poslovanju s građanima. Uprava Banke i djelatnik Banke s ovlaštenjima Uprave Banke ovlašteni su s pojedinim klijentom ugovoriti kamatnu stopu različitu od stope navedene u posebnoj Odluci o visini kamatnih stopa pojedinog sektora. Odluku o višoj ili nižoj kamatnoj stopi donosi organ Banke nadležan za donošenje odluke o odobrenju određenog bankovnog posla, a u skladu s Pravilnikom o ovlaštenjima.

2. FORMIRANJE I PROMJENE KAMATNIH STOPA U POSLOVANJU S GRAĐANSTVOM

2.1. Depozitno poslovanje

Kamate na eurske štedne uloge i depozite domaćih i stranih fizičkih osoba, kao i kamate na devizne račune domaćih i stranih fizičkih osoba, ugovaraju se u pisanom obliku s fiksnom kamatnom stopom ili s klauzulom promjenjivosti kamatne stope, a mijenjaju se u skladu s Odlukom o kamatama Banke Kovanica.

Fiksna kamatna stopa je kamatna stopa koja nije podložna promjenama tijekom ugovornog odnosa.

Promjenjiva kamatna stopa je kamatna stopa čija je visina podložna izmjenama, a može biti:

- administrativna kamatna stopa čija je visina podložna izmjenama temeljem Odluke Banke
- promjenjiva kamatna stopa temeljem odluke eksternih nadležnih tijela, odnosno institucija

Kriteriji promjene kamatne stope

Banka tromjesečno analizira kamatne stope konkurencije analizom službenih kamatnih stopa odabranih banaka.

Također Banka tromjesečno analizira kretanje prosjeka mjesečnih kamatnih stopa iskazanih na godišnjoj razini po oročenim depozitima u eurima i devizama, koje objavljuje HNB.

Ukoliko se usporedbom konkurencije i analizom podataka HNB-a utvrdi da je prosječna kamatna stopa u bankarskom sektoru u promatranom razdoblju niža za više od 0,20 postotna boda, Banka može umanjiti kamatnu stopu na svoje depozite do visine utvrđene razlike.

Ukoliko se usporedbom konkurencije i analizom podataka HNB-a utvrdi da je prosječna kamatna stopa u bankarskom sektoru u promatranom razdoblju viša za 0,20 postotna boda Banka može uvećati kamatnu stopu na svoje depozite do visine utvrđene razlike.

Promjenu kamatne stope Banka može izvršiti selektivno po pojedinim oblicima oročenja po određenim rokovima.

Ako Banka promijeni kamatnu stopu, o istom će klijente prethodno izvijestiti putem javne objave, na Internet stranicama Banke i u poslovnicama Banke, 15 dana prije izmjene kamatnih stopa.

2.2. Kreditno poslovanje

Promjenjiva kamatna stopa (P) je stopa čija je visina podložna izmjenama tijekom trajanja kredita sukladno pravilima za utvrđivanje visine promjenjive kamatne stope. Njena promjenjivost uvjetovana je promjenom neovisnog parametra čije kretanje nije pod utjecajem jedne ugovorene strane.

Promjenjiva kamatna stopa (P) sastoji se od promjenjivog (Pr) i fiksnog dijela (F).

$$P = Pr + F$$

gdje je:

Pr = promjenjivi (varijabilni) dio promjenjive kamatne stope čija promjena ne ovisi o volji jedne ugovorene strane, a koji je jasan i poznat klijentima.

Sukladno Zakonu o potrošačkom kreditiranju od 01.01.2023. primjenjuju se sljedeći promjenjivi parametri:

- EURIBOR, SARON, SOFR,
- varijabla određena kao zamjenska za neku od tih varijabli ili druga varijabla u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU te Uredbe (EU) br. 596/2014.
-

Isključivo promjena promjenjivog dijela kamatne stope (Pr) ima utjecaj na promjenu visine promjenjive kamatne stope (P) i kamatna stopa će se u svakom referentnom razdoblju mijenjati ili na više ili na niže u punom iznosu promjene vrijednosti promjenjivog dijela kamatne stope (Pr), a do zakonom dopuštene maksimalne visine ugovorene kamatne stope.

6M EURIBOR

Banka na proizvode odobrene od 01.01.2023. godine primjenjuje sljedeće referentne kamatne stope:

- šestomjesečni EURIBOR-- referentna kamatna stopa za EUR koja predstavlja prosječnu međubankovnu ponudbenu kamatnu stopu koja se obračunava na međusobne kredite banaka koje posluju u Eurozoni. Informacijski sustav Thomson sustav Reuters dnevno računa vrijednosti šestomjesečnog EURIBOR-a na temelju podataka o trošku neosiguranog zaduženja koje su banke spremne platiti za EUR na rok od 6 mjeseci.

Nacionalna referentna stopa (NRS)

Zbog uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, ugovoreni parametar Nacionalna referentna stopa (NRS) za kunu više se neće primjenjivati, već se umjesto njega koristiti NRS za euro odgovarajućeg obuhvata i ročnosti.

- Privremeni NRS

U svrhu prilagodbe Nacionalne referentne stope (NRS), Hrvatska narodna banka objavila je za posljednje referentno razdoblje privremenu Nacionalnu referentnu stopu prosječnog troška financiranja hrvatskog bankovnog sustava (dalje u tekstu: privremeni NRS), a koji parametar će biti prvotno primijenjen na bančine kreditne proizvode.

Slijedom navedenoga 01.01.2023. godine na sve ugovore o kreditu (kunske kredite i MC) koji su sklopljeni s potrošačem prije 01.01.2023. godine, u kojima je kao parametar za izračun promjenjive kamatne stope korišten 6M NRS1 za kunu, primjenjuje se kamatna stopa koja se izračunava kao zbroj posljednjeg primijenjenog fiksnog dijela i vrijednosti privremenog NRS-a za posljednje referentno razdoblje odgovarajućeg obuhvata (NRS1) i ročnosti (6M).

- NRS za euro

Od dana uvođenja eura Hrvatska narodna banka redovito tromjesečno objavljuje NRS za euro izračunat na osnovi svih izvora sredstava i troškova u valuti euro, uključujući i izvore sredstava i troškove u valuti kuna te kuna s valutnom klauzulom u euru za razdoblja prije dana uvođenja eura, za sve obuhvate i ročnosti.

Za sve redovne promjene kamatne stope nakon prve objave NRS-a za euro, koristi se posljednja objavljena vrijednost NRS-a za euro odgovarajućeg obuhvata i ročnosti.

Redovito usklađivanje redovne kamatne stope s promjenom šestomjesečnog NRS1 za EUR se obavlja polugodišnje i to na dan 01. veljače i 01. kolovoza svake godine (obračunska godina) primjenom šestomjesečnog NRS1 za valutu EUR koja je važeća na dan 01. siječnja obračunske godine (primjena kamatne stope od 01. veljače), odnosno koja je važeća na dan 01. srpnja obračunske godine (primjena kamatne stope od 01. kolovoza) prema objavi Hrvatske narodne banke.

Nacionalna referentna stopa (NRS) predstavlja prosječni trošak izvora sredstava hrvatskog bankarskog sektora (banaka, štednih banaka i podružnica stranih banaka) s obzirom na određeno proteklo razdoblje (3, 6 ili 12 mjeseci), vrstu izvora (depoziti fizičkih osoba, depoziti pravnih osoba iz nefinancijskog sektora, ostali izvori sredstava banaka), relevantnu valutu i obuhvat sredstava (1 – za sredstva fizičkih osoba, 2 – za sredstva fizičkih osoba i pravnih osoba iz nefinancijskog sektora i 3 – za sva sredstva primljena od svih fizičkih i pravnih osoba).

Naziv svakog NRS-a sadržava u sebi jasnu naznaku obuhvata sredstava (1, 2 ili 3), naznaku duljine razdoblja na koje se odnose izvorni podaci na osnovi kojih se NRS izračunava (3M, 6M ili 12M) te oznaku valute sredstava (EUR, USD, CHF).

NRS prema tome predstavlja prosječnu kamatu koju bankovni sektor plaća kako bi pribavio sredstva potrebna za kreditno poslovanje.

HNB javno objavljuje agregirane nekonsolidirane podatke, za svaki kvartal, o kamatnim troškovima na glavne izvore sredstava u tijeku prethodnog kvartala i o stanjima tih glavnih izvora sredstava krajem svakog mjeseca pojedinog kvartala na koje se ti kamatni troškovi odnose.

Glavni izvori sredstava obuhvaćaju financijske obveze raspoređene u portfelj koji se vrednuje po amortiziranom trošku, a oni su: transakcijski računi, depoziti, primljeni krediti i izdane dužničke vrijednosnice (ali ne uključujući slijedeće izvore sredstava: elektronički novac, obveze s osnove financijskog najma, obveze s osnove naknada, obveze s osnove objavljene dividende, obveze prema zaposlenicima, ostalu pasivu i izvore sredstava

nominirane ili indeksirane (uz valutnu klauzulu) u valutama, osim eura, američkog dolara i švicarskog franka).

Navedeni podaci se javno objavljuju na internet stranicama HNB-a (www.hnb.hr).

Na temelju tih podataka HNB izračunava vrijednosti pojedinih NRS-a po vrstama valuta te ih u pravilu 60 dana po isteku kalendarskog kvartala javno objavljuje na svojim internet stranicama (www.hnb.hr/nrs). Npr. podatke s krajem prvog kvartala na dan 31. ožujka objavljuje 29. svibnja. Tako objavljen NRS vrijedi do dana sljedeće objave NRS-a.

F = fiksni dio promjenjive kamatne stope je određeni broj postotnih poena koji se ne mijenja za cijelo vrijeme otplate kredita

U fiksni dio promjenjive kamatne stope uključeni su: parametar kreditnog rizika Republike Hrvatske, regulatorni troškovi poslovanja Banke, rizičnost kreditnog portfelja, operativni troškovi, marže i drugi uvjeti određivanja visine kamatne stope na kredite.

Redovito usklađivanje redovne kamatne stope s promjenom jedne od referentnih kamatnih stopa (šestomjesečni EURIBOR ili NRS za EUR) obavlja se polugodišnje i to na dan 01. veljače i 01. kolovoza svake godine (obračunska godina) primjenom referentne stope koja je važeća na dan 01. siječnja obračunske godine (primjena kamatne stope od 01. veljača), odnosno koja je važeća na dan 01. srpnja obračunske godine (primjena kamatne stope od 01. kolovoza).

U slučaju promjene kamatne stope, Banka je dužna obavijestiti potrošača o svim promjenama tih stopa, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, najmanje 15 dana prije nego što se one počnu primjenjivati. Informacije moraju sadržavati iznos anuiteta koji se treba uplaćivati nakon stupanja na snagu nove kamatne stope, te ako se promijeni broj ili učestalost anuiteta, pojedinosti o anuitetima.

U roku od tri mjeseca od primitka takve obavijesti, potrošač ima pravo na prijevremeno vraćanje kredita bez obveze plaćanja bilo kakve naknade vjerovniku uključujući i ugovorenu naknadu za raniji povrat kredita. Ova odredba ne primjenjuje se na kredite potrošačima koji nisu regulirani Zakonom o potrošačkom kreditiranju (Zakon o potrošačkom kreditiranju, I. Opće odredbe, Članak 3.)

Ukoliko izostane jedan od gore navedenih ugovorenih parametara indeksiranja, odnosno u slučaju nemogućnosti usklađivanja redovne kamatne stope od strane Banke zbog promjene metodologije ili načina izračuna i objave jednog od parametara, Banka ima pravo primijeniti jedan od drugih važećih parametara predviđenih zakonom odnosno izmijeniti način usklađivanja.

2.3. Upozorenje o rizicima promjenjivosti kamatnih stopa

Svaki od parametara iz ove Metodologije, odnosno parametri koji čine promjenjivi dio kamatne stope podložni su promjenama te se mogu kretati na više i na niže, a što će sukladno odredbama ove Metodologije izazvati promjenu visine promjenjivih kamatnih stopa. Promjene parametara promjenjive kamatne stope posljedica su promjena tržišnih uvjeta i njihova promjena ne ovisi o volji ugovornih strana. Što je duže razdoblje na koje se odnosi ugovorena promjenjiva kamatna stopa, veća je vjerojatnost odnosno rizik promjene visine promjenjive kamatne stope.

Promjene međunarodnih referentnih kamatnih stopa posljedica su promjene odnosa ponude i potražnje za novcem na tim tržištima. Na promjene odnosa ponude i potražnje utječu pozitivna i negativna kretanja na svjetskim financijskim tržištima. Ove promjene mogu, ali ne moraju odgovarati kretanjima na domaćem financijskom tržištu. Na promjene međunarodnih kamatnih stopa ne utječu mjere Hrvatske narodne banke.

3.0. FORMIRANJE I PROMJENE NAKNADA U POSLOVANJU S GRAĐANIMA

Visine pojedinih naknada, iskazane u neto iznosu uređene su pojedinim ugovorima te Odlukom o naknadama za usluge i proizvode Banke Kovanice d.d. u poslovanju s građanstvom.

Metodologija se primjenjuje na naknade koje su važeće u trenutku donošenja odluke o promjeni. Odluka o promjeni se donosi na temelju promjene elemenata koji utječu na promjenu visine naknada. Odredbe Metodologije ne primjenjuju se na inicijalno ugovaranje visina naknada kod novih kredita, depozita i drugih proizvoda i usluga Banke.

Novouvedene naknade koje nisu bile sadržane u tarifama naknada u vrijeme zaključenja ugovora neće se naplatiti potrošaču.

Na naknade čija promjena visine nije predmet Metodologije primjenjuju se uvjeti definirani ugovorom te aktima Banke, odnosno na naknade određene od strane treće osobe odlukom mjerodavne treće osobe.

3.1. Utvrđivanje naknada

Naknade za usluge Banke po kojima se primjenjuje Metodologija su promjenjive. Elementi koji utječu na definiranje i promjenu visine naknada ovise o promjenama okolnosti na tržištu i/ili promjenama troškova povezanih s uvjetima i načinima pružanja usluga.

Banka utvrđuje i propisuje vrstu i visinu naknade temeljem Odluke o naknadama Banke.

Kod utvrđivanja naknade Banka uzima u obzir sljedeće:

- profitabilnost proizvoda temeljem kalkulacije stvarnih troškova pojedinog proizvoda. (temeljem kalkulacije stvarnih sati rada, tehnologije i materijala te ostalih stvarnih vezanih troškova izračunava se jedinični trošak naknade po proizvodu te se utvrđuje potrebna naknada kako bi proizvod bio profitabilan.)
- operativni troškovi (trošak rada radnika Banke i sl.)
- materijalni troškovi (cijene uredskog materijala, informatičke opreme, trošak s osnove korištenja energenata, trošak s osnove dostave podataka ili baza podataka trećima kao što su registar obveza po kreditima ili HZMO-u, članarina Banke u HROK-u itd.)
- troškovi trećih strana koje sudjeluju u realizaciji usluge (npr. trošak poštarine ukoliko se usluga realizira slanjem poštom, trošak ispisa),
- promjena procesa povezanih s realizacijom usluge (npr. zbog uvođenja dodatnog angažmana u procesu zbog zahtjeva za većom razinom sigurnosti pružanja usluge ili zbog unaprjeđenja kvalitete usluge).
- rizik pojedinog proizvoda ili usluge

Jednom godišnje izračunava se potrebna nova cijena naknade, uzimajući u obzir utjecaj stvarnih troškova poslovanja.

Do promjene naknade u Odluci o naknadama može doći, ukoliko se nova cijena naknade, izračunata na prethodni način, poveća ili smanji za 30%.

PRIMJER: ukoliko se povećaju troškovi poštarine kod slanja izvoda ili opomena, troškovi manipulacije zbog nemogućnosti programskog obračuna, uvođenjem nove tehnologije i slično.

Utvrđivanje visine naknade nakon provedene analize prethodno navedenih elemenata Banka utvrđuje uspoređujući cijenu pružanja usluga sa istovrsnim ili usporedivim uslugama banaka na tržištu. Banka prati kretanje naknada 5 referentnih banaka vodeći se elementima veličine banke, istovrsnost ili usporedivih proizvoda i usluga za koje se određuje naknada i tržišna konkurentnost.

Visina naknade na tržištu predstavlja korektivni faktor za izračun visine naknade Banke. Promatra se prosječna cijena istovrsnih ili usporedivih naknada referentnih banaka. Banka prilagođava iznos naknade dobiven na temelju utrošenog rada i materijalnih troškova tako da ga usklađuje s dobivenim prosjekom banaka, a prosječno utvrđenu cijenu može povećati/smanjiti do +/- 30%.

Ukoliko iz bilo kojeg razloga dođe do promjene vrijednosti regulatornog troška (npr. promjena poreznog tretmana pojedinih usluga), Banka je ovlaštena isti uračunati u izračun promjene visine naknada.

Promjena vrijednosti elemenata koji utječu na promjenu visine naknada promatra se jednom godišnje, najkasnije do 31. ožujaka.

Banka na temelju svoje diskrecijske ocjene donosi odluku o visini promjene naknada za usluge Banke, odnosno samostalno odlučuje hoće li i u kojem trenutku iskoristiti maksimalnu mogućnost promjene visine naknada u poslovanju.

Kada Banka iz bilo kojeg razloga nije iskoristila mogućnost povećanja visine naknada, ona u svakom trenutku može povećati visinu naknada za neprovedene promjene.

U slučaju promjene naknade u Odluci o naknadama Banke, Banka će promjenu objaviti u svojim poslovnicama ili internet stranicama 15 dana prije promjene.

Naknada za pojedine usluge Banke naplaćuje se prilikom obavljanja usluge sukladno Odluci o naknadama, koja se primjenjuje na dan obavljanja usluge. Po pojedinom proizvodu Banka može s klijentom ugovoriti i naplatiti naknadu sukladno Odluci o naknadama ili naknadu različitu od naknade utvrđene Odlukom o naknadama, sukladno internim aktima Banke

PRIMJER: naknada za prijevremeno zatvaranje kredita može biti manja od Odlukom propisane, u slučaju kada klijent s Bankom zaključuje novi poslovni odnos, ili u cilju zadržavanja kvalitetnog odnosa s klijentom.

Naknadu Banka izražava u postotku od iznosa posla, ugovora ili transakcije i/ili u apsolutnom iznosu. Za naknade izražene u postotku može biti utvrđen minimalni ili maksimalni apsolutni iznos.

Banka obračunava naknade prije obavljene transakcije, u trenutku obavljanja transakcije i početkom obračunskog razdoblja.

4.0. ZAVRŠNE ODREDBE

Na ovu Metodologiju primjenjuje se pravo Republike Hrvatske. Sve sporove koji proizađu iz ove Metodologije rješavat će stvarno nadležni sud u Varaždinu.

Banka zadržava pravo izmjena i/ili dopuna ove Metodologije u skladu sa zakonskim propisima i poslovnom politikom Banke.

U slučaju da neka od odredbi ove Metodologije nije u skladu sa zakonom i drugim propisima, primjenjivat će se odredbe zakona do usklađenja Metodologije s istim.

Ova Metodologija i sve njezine izmjene i dopune Banka će učiniti dostupnim klijentima putem web stranice Banke www.kovanica.hr i u svojim poslovnicama.

Ova Metodologija primjenjuje se od 01. siječnja 2023. godine.